

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 22

BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI
REHBERİ

ANKARA - 1994

*T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı
İvedik Caddesi Nu: 59 Yenimahalle 06180 - ANKARA
Telf: 344 16 46 Sant.: 344 59 09
Fax: 315 10 00*

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	I
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI	1
YERLEŞİM	4
ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ VE GÖREVLERİ	5
Değerlendirme ve Kontrol Şube Müdürlüğü	5
Tasnif Hizmetleri Şube Müdürlüğü	6
Araştırma Hizmetleri Şube Müdürlüğü	6
Teknik Hizmetler Şube Müdürlüğü	6
PERSONEL	7
CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞININ	
FAALİYETLERİ	7
Kurum ve Kuruluşların Arşiv Yönetmeliklerinin	
İncelenmesi	7
Kurum ve Kuruluşlardaki Arşiv Malzemesinin Tespiti	
Çalışmaları	7
Kurum ve Kuruluş Arşivlerinin Denetlenmesi	8
Tasnif Çalışmaları	8
Başbakanlık Kurum Arşivi İşlemlerinin Yürütülmesi	9
Eğitim Çalışmaları	9
Yayın Faaliyetleri	9
CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI	
BİLGİ SİSTEMLERİ	10
Devir-Teslim Sistemi	10
Temel Belge Sistemi	10
Bilgi Erişim Sistemi	11
Araştırmacılar Sistemi	12
Belge Kullanım Sistemi	12
Arşiv Depo Sistemi	12
Teşkilât Yapıları Sistemi	12
Teknik Hizmetler Sistemi	13
Ayıklama İmha Sistemi	13
Denetleme Raporları Sistemi	13

SUNUŞ

Her millet bir tarihî mirasın sahibidir. Bu tarihî mirasın çok önemli bir bölümünü arşivler, kütüphaneler, eski eserler gibi maddî ve manevî kültür varlıkları teşkil ederler. Millet olabilme ve kalabilmede, şüphesiz bu kültür varlıklarının büyük yeri ve rolü vardır. Sahip olunan bu kültür varlıklarının nesillerden nesillere intikali ise, bunların muhafazası ve değerlendirilmesi ile mümkündür.

Arşivler bir ülkenin tapu senedi, bir milletin kimliği, hâtıratı, onun bütün varlığı, hakları ve hususiyetleri ile onu geçmişinden bugüne ve bugününden yarınlarına bağlayan temel dayanağıdır.

Arşivler, devletlerin ve milletlerin haklarını ve milletlerarası münasebetleri belgeler ve korurlar. Bir konuyu aydınlatmaya ve tespite yararlar. Bu arada, ait olduğu devrin örf ve âdetlerini, sosyal yapısını, müesseselerini ve bunlar arasındaki münasebetleri birinci el kaynak olarak ortaya koyarlar.

Türk idare ve kültür hayatında, arşivlerin çok eskiye giden tarihi Orta Asya Türklüğü'ne kadar uzanmaktadır. Çok köklü bir tarihe ve zengin bir kültüre sahip Türk milleti, tarihinin ve kültürünün arşivlerine de sahiptir.

Orta çağların en medenî milletlerinden biri olan Uygur Türkleri'nin şehirlerinde zengin kütüphaneler, resmî daireler, noter ve gümrük teşkilâtı, mahkemeler ve bu arada resmî evrakın muhafaza edildiği arşivlerin bulunduğu, bu topraklar üzerinde yapılan ilmî araştırmalar ve kazılar sonucu ortaya çıkarılmıştır.

Anadolu Selçukluları'ndan ve diğer Türk devletlerinden gelen eski bir devlet an'anesi olarak, daha ilk devirlerden itibaren Türklerde arşiv fikrinin var olduğu bilinmektedir.

Türk-İslâm geleneğinde yazılı kâğıda saygı gösterilmesi sebebiyle, devlet işlemlerine ait yazılı vesikaların tamamı, müsveddeler de dahil olmak üzere titizlikle muhafaza edilmiştir.

Orta, Yakın-Doğu, Balkan ve Akdeniz ülkeleri içerisinde, kudretli ve kuvvetli devlet olabilme vasfını uzun süre devam ettiren Osmanlı Devleti'nde, arşiv fikri çok eskilere kadar uzanmaktadır.

Osmanlı arşivleri, idarî kayıtların devlet eliyle tespit edilip düzenlendiği ve günümüze kadar muhafaza edildiği örnek kuruluşlardır.

Üç kuta üzerinde, çok geniş bir coğrafyada ve altı yüz seneyi aşkın bir zaman diliminde hükümrân olmuş ve çeşitli milletleri bünyesinde barındırmış Osmanlı Devleti'nden, Türkiye Cumhuriyeti'ne intikal etmiş zengin arşiv malzemesi, yalnız Türkiye'nin değil, bugün müstakil devlet kurmuş çeşitli milletlerin millî ve ortak tarihlerinin tespitinde ve yazılmasında başvurulacak otantik değerdeki tek kaynaktırlar.

Arşivlerin bir milletin tarih ve kültür hazinesi olduğunu idrâk eden ecdâdımız, bunun içindir ki, kurduğu arşiv teşkilâtına 'Hazine-i Evrak' adını vermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'nden devraldığı zengin tarihî mirasla, kemiyet bakımından olduğu kadar, keyfiyet bakımından da, bugün dünyanın en zengin arşivlerine sahip sayılı ülkelerinden birisi durumundadır.

Osmanlı dönemi arşiv malzemesine, Millî Mücadele ve Cumhuriyetin ilânından bugüne kadar teşekkül eden, bu devrin bütün tarihini, Türkiye Cumhuriyeti'nin doğuşunu, ilerleyiş yolunda geçirdiği çeşitli safhaları ve elde edilen neticeleri gösteren Cumhuriyet dönemi arşiv malzemesi de ilâve edilecek olursa, Türk arşivlerinin zenginliği, önem ve değeri ortaya çıkar.

Türk milletinin tarihî macerasını ortaya koyabilmek için, arşivlerimizdeki otantik ve orijinal arşiv belgelerinin mutlaka değerlendirilmesi, ilim âleminin istifadesine sunulması, kısaca bugüne kazandırılması sağlanmalıdır.

Arşiv belgelerimizin bugüne kazandırılması, bir bakıma vatan coğrafyasının tapusuna kavuşturulmasıdır.

Türk kültürü, Türk milletinin tarih sahnesine çıkışı ile başlar. Binlerce yıl Türklüğün ekmeği, katığı gibi onu doyurur, besler. Millet olarak ayakta tutar. Yüzyıllar boyu nesilden nesile akar. Kendi kabuğu ve derinliği içinde olgunlaşır ve kaynaşırken, kendine has maddî ve manevî değerlerini de bir bütün içinde korumaya çalışır.

Kültür, müşterek mâzinin ürünüdür. Bir milleti; tarih, sanat, dil ve düşünce sahalarında sahip olduğu millî mirasının gölgesinde gelecek nesillere tanıtip sevdiren onun kendi kültürüdür.

Millî kültür ait olduğu toplumun fertlerini ayakta tutar, birbirine bağlar, millet olma şuuruna götürür; cemiyet fertlerine şahsiyet kazandırır. Bir milletin millî kültürü, o mil-

Bilinmelidir ki, arşivlerimiz, herşeyden önce millî kültürümüz ve millî kimliğimiz için gereklidir. Toplum yapımızdaki çözümleri önleyecek ortak inanç noktalarını arşivlerimizde bulacağız. Hayata kavuşturulacak arşiv belgeleri bu yüce milletin hukuka, hakka ve ilme saygısının ve insan sevgisinin delilleri olacaktır.

*

Arşivlerin, ait oldukları milletlerin tarihleri için temel kaynak olduğunu ifade etmiştik. Zira, toplum hayatı ile ilgili idarî, siyasî, hukukî, askerî, iktisadî, dinî, ilmî, biyografik, jeneolojik, teknik ve kültür konularındaki araştırmalar, devletlerin milletlerarası münasebetlerinde haklarının tespiti için gerekli belgeler, devrinin ahlâk, örf ve âdetlerini ve çeşitli içtimâî hususiyetlerini gösteren her türlü belgeler ancak arşivlerden temin edilebilir. Bu hususiyetleri itibarıyla, arşivlerin en büyük özelliği, toplum ilimlerine başlangıç ve ilk elden kaynak olmalarıdır. Bundan dolayıdır ki, bir devletin ve milletin tarihi, devlet ve millet hayatının öz çizgileri demek olan arşivlerinde gizlidir.

*

Cumhuriyet'in ilânını müteakip, Sadâret'den devralınan arşiv konusu, bir merkezî hükûmet hizmeti olarak bugüne kadar Başbakanlık tarafından yürütölegelmıştır.

Bu arada, Cumhuriyet dönemi arşiv malzemesi ile, zamanla arşiv malzemesi haline gelecek olan arşivlik malzemenin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü çatısı altında kontrol altına alınması, bu dokümantasyonun arşivcilik metod ve tekniklerine uygun olarak korunması, düzenlenmesi ve ilmî bir şekilde tasnif edilip hakikî ve hükmi şahısların hizmetine sunulmasıyla ilgili arşiv hizmetlerinin müstakilen ve merkezî bir şekilde yürütölmesi düşüncesiyle, 1976

yılı Ekim ayında Başbakanlık Merkez Teşkilâtı bünyesinde 'Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı' kurulmuştur.

Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, o tarihlerde Başbakanlık Müsteşarı olan Sayın Ekrem CEYHUN'un direktifleri çerçevesinde, bu satırların yazarı öncülüğünde kurulmuştur.

Bu suretle, Millî Mücadele ve Cumhuriyet'in ilânından sonra, bugüne kadar teşekkül eden ve bu devrin bütün tarihini gösteren devlet evrakının gelecekte ne olacağı, nasıl muhafaza edileceği ve korunacağı, nasıl değerlendirileceği, bir kelime ile kaderinin ne olacağı konusu üzerinde duyulan endişeler de giderilmiştir.

Bu münasebetle, Cumhuriyet Arşivi'nin kurulmasına öncülük eden Sayın Ekrem CEYHUN'a şükrânlarımızı sunmayı, yerine getirilmesi gereken tarihî bir görev biliyoruz.

Son olarak, 19 Ekim 1984 tarihinde yürürlüğe konulan 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilât Kanunu çerçevesinde, birbirinden ayrı olarak faaliyet göstermekte olan İstanbul'daki 'Osmanlı Arşivi' ile Ankara'daki 'Cumhuriyet Arşivi' daire başkanlıkları Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü çatısı altında birleştirilmiştir.

*

19 Ekim 1984 tarihinde yürürlüğe giren 'Başbakanlık Teşkilât Kanunu' çerçevesinde, millî arşivlerimizin korunması ve değerlendirilmesi ile ilgili her türlü görev Başbakanlığa verilmiş bulunmaktadır.

3056 sayılı Başbakanlık Teşkilât Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, hukukî, idarî ve teknik arşiv uygulamalarına imkân verecek yeni mevzuat düzenlemelerine de ışık tutmuştur.

Esasen, 3056 sayılı Kanunla devlet arşiv hizmetlerinin müstakilen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Bu kanunda, Genel Müdürlüğün sayılan görevleri arasında, 'Millî arşiv politikasının esaslarını belirlemek, bu esasların uygulanmasını takip etmek ve denetlemek', 'Devlet ve millet hayatını ilgilendiren her türlü bilgi ve belgeleri toplamak, değerlendirmek ve saklamak', 'Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile özel şahısların elinde bulunan arşiv malzemesini tespit etmek, toplamak, gerektiğinde satın almak, bunların tamir ve restorasyonunu yapmak, tasnif ve tercüme etmek, uygun görülenleri yayınlamak', 'Arşiv malzemesinin tahribini önleyecek tedbirleri almak, arşiv lâboratuvarı kurmak', 'Arşiv malzemesinin kopyalarını çıkararak devamlılığını sağlamak...', 'Devlet arşivlerinden yararlanma esaslarını belirlemek...' ve 'Kamu kurum ve kuruluşlarının arşivlerinde ayıklama, saklama ve imha işlemlerini denetlemek' gibi görevler de yer aldığından, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün mezkûr kanunla verilen görevleri, istenilen istikâmette ve sağlıklı bir şekilde sonuçlandırabilmesi için bir dizi kanunî düzenleme yapma zarureti kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

26 Mart 1956 tarihinde yürürlüğe giren 'Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Vesaikin İmha Edilmesi Hakkında Kanun', uygulamada geçerlilik kazanamamış, 1959 ve onu takip eden yılların Bütçe Kanunlarına, bu kanunun uygulanmayacağına dâir bir fıkra eklenerek, yakın zamanlara kadar gelinmiştir. Böylece, bâzı kurum ve kuruluşlar, kendi hazırladıkları yönetmelikler çerçevesinde evrak ayıklama ve imhası cihetine gitmişlerdir. Bu arada, söz konusu kanunun, günün ihtiyaçlarına cevap veremediğini de gözden uzak tutmamak gerekir.

Başbakanlık Teşkilât Kanunu'nda yapılan değişikliğe paralel olarak, kamu kurum ve kuruluşlarının elinde bulunan arşiv malzemesi ve arşivlik malzeme dışında kalan ve muhafazasına lüzum görülmeyen malzemenin ayıklama ve imhası ile ilgili düzenlemeleri ihtiva eden 'Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname' 28 Eylül 1988 tarihinde kanunlaşmıştır.

Bu kanun ile, arşiv malzemesi, arşivlik malzeme, ayıklama ve imhanın tarifleri yapılmış, kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlara getirilen mükellefiyetler sayılmış; ayıklama ve imha işlemlerinin, kurum ve kuruluşlar bünyesinde kurulacak komisyonlar marifetiyle ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün denetiminde yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu kanunun 6 ncı maddesinde öngörülen, kamu kurum ve kuruluşları ile şahıslar elinde bulunan arşiv malzemesi ve ileride bu hüviyeti kazanacak olan arşivlik malzemenin tespit edilmesine, korunmasına, hakikî ve hükmî şahısların istifadesine sunulmasına, muhafazasına lüzum görülmeyen malzemenin ayıklama ve imhası ile, kurum ve kuruluşlar bünyesinde ayıklama ve imha işlemlerini yürütecek komisyonların kuruluş ve çalışma usul ve esasları ile, kurum ve kuruluşların yüklenecekleri sorumluluklara dâir 'Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik'de, Başbakanlıkça hazırlanarak, 16 Mayıs 1988 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

3056 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (h) fıkrası, devlet arşivlerinden yararlanma esaslarını belirlemek yetkisini Başbakanlığa, dolayısıyla Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne vermiştir. Başbakanlık, kanunun kendisine verdiği bu yetkiye dayanarak, bu konudaki esasları yeniden düzenlemiş ve 83/5963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yeri-

ne, 89/14269 sayılı 'Devlet Arşivleri'nde Araştırma veya İnceleme Yapmak İsteyen Türk veya Yabancı Uyruklu Gerçek veya Tüzel Kişilerin Tâbi Olacakları Esaslar' hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı'nı, 18 Eylül 1989 tarihinde yürürlüğe koymuştur. Bu konudaki son Bakanlar Kurulu Kararı ile, devlet arşivlerinde araştırma ve inceleme yapacak Türk veya yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerle ilgili bürokratik işlemler asgariye indirilmiş, bu konuda her türlü kolaylık sağlanmıştır.

Bu mevzuat düzenlemeleri ile millî arşivlerimizin geleceği emniyet altına alınırken, arşiv hizmetlerimiz de ilmi arşivciliğin disiplinine bağlanmıştır.

Devlet Arşivi'nin kurulması yolunda sürdürülen gayretler, Üçüncü Beş Yıllık Plân'da yer alan Devlet Arşiv Sitesi'nin Cumhuriyetin kuruluşunun 65 inci yıldönümünde Ankara'da hizmete sokulması ile neticelenmiştir.

Böylece, kültür mirasımıza ışık tutacak, Cumhuriyet Türkiye'si'nden gelecek kuşaklara sahip olmakla gurur duyacakları, onlara tarih ve millî birlik şuuru aşılacak bir Cumhuriyet Arşivi kurulması hedefi de gerçekleşmiştir.

Bu broşür, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'nın hizmet ve faaliyetlerini tanıtmak, araştırmacılara ön bilgiler vermek amacıyla hazırlanmıştır.

İlgililere yardımcı ve yararlı olmasını dilerim.

29 Mart 1994

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, 1976 yılı Ekim ayında Başbakanlık Merkez Teşkilâtına bağlı olarak, dönemin Başbakanlık Müsteşarı Sayın Ekrem CEYHUN'un direktifleri çerçevesinde, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanı olarak görevlendirilen İsmet BİNARK'ın öncülüğünde kurulmuştur.

1984 yılı 18 Haziran'ına kadar Başbakanlık Merkez Teşkilâtına bağlı olarak çalışmalarını sürdüren Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, "10.10.1984 tarih ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilâtı Hakkında Kanun" gereğince, yeniden teşkil edilen Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün bir hizmet birimi haline getirilmiştir.

19.10.1984 tarihinde yürürlüğe giren Başbakanlık Teşkilât Kanunu çerçevesinde, millî arşivlerimizin korunması ve değerlendirilmesi ile ilgili her türlü görev Başbakanlığa verilmiş bulunmaktadır.

Aynı kanunun 12 nci maddesi ile de, devlet arşiv hizmetlerinin müstakilen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi hükme bağlanmış ve Genel Müdürlüğün görevleri sayılmıştır.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Millî arşiv politikasının esaslarını belirlemek, bu esasların uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Devlet ve millet hayatını ilgilendiren her türlü bilgi ve belgeleri toplamak, değerlendirmek ve saklamak,

c) Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile özel şahısların elinde bulunan arşiv malzemesini tespit etmek, toplamak, gerektiğinde satın almak, bunların tamir ve restorasyonunu yapmak, tasnif ve tercüme etmek, uygun görülenleri yayınlamak,

d) Yurt içi ve yurt dışı arşivcilik ve bununla ilgili bilimsel gelişmeleri takip etmek, bu alandaki eserleri tercüme etmek, yayınlamak, önemli ve değerli arşiv malzemesini yurt ve dünya bilim çevrelerine sunmak,

e) Tarihi, kültürel ve estetik değeri olan arşiv malzemesinden koleksiyonlar yapmak, gerektiğinde arşiv müzesi kurmak ve sergiler açmak,

f) Arşiv malzemesinin tahribini önleyecek tedbirleri almak, arşiv laboratuvarı kurmak,

g) Arşiv malzemesinin kopyalarını çıkararak devamlılığını sağlamak ve bunları küçük hacimlere döndürmek için film, mikrofilm, fotokopi ve gerektiğinde diğer ileri teknikleri uygulamak,

h) Devlet arşivlerinden yararlanma esaslarını belirlemek, arşivlerdeki araştırma taleplerini değerlendirmek ve gerektiğinde izin vermek,

i) Her türlü bilgi ve arşiv malzemesini derlemek, ayıklamak ve her an kullanılır hale gelecek şekilde tasnif ederek muhafaza etmek,

j) Kamu kurum ve kuruluşlarının arşivlerinde ayıklama, saklama ve imha işlemlerini denetlemek,

k) Makamca verilen benzeri görevleri yapmak.

Bu çerçevede, 3473 sayılı Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlar bünyesinde bulunan Millî Mücadele, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetleri ve Cumhuriyet dönemine ait arşiv malzemesinin tespiti, devir-teslimi, arşivcilik metod ve tekniklerine uygun olarak korunması, bakımı, tasnif edilerek Devletin, ilmin, gerçek ve tüzel kişilerin hizmetine sunulmasıyla ilgili arşiv hizmetlerini müstakilen yürütmek görevi, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'nın hizmet ve faaliyetleri arasında bulunmaktadır.

Cumhuriyet dönemi arşivlerinin merkezî bir şekilde kontrol altına alınması, 3473 sayılı Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların arşivlerini yeni mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde teşkilâtlandırmaları, arşiv hizmetlerini bu düzenlemeler çerçevesinde ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün rehberliğinde ve denetiminde sürdürmeleri, kurum ve kuruluşlarca sürdürülen çalışmaların verimli ve aynı zamanda arşivciliğin ilmi disiplini içerisinde verilmesini temin gayesiyle, Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, 3056 sayılı Kanun'da sayılmış görevler çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu çerçevede, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'nın görevleri şunlardır:

a) 3473 sayılı Kanun'a tâbi kurum ve kuruluşlarda teşekkül eden, Millî Mücadele, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetleri ve Cumhuriyet dönemlerine ait arşiv malzemesini tespit etmek,

b) Arşiv malzemesini, mevzuatla tespit edilen usul ve esaslara uygun olarak kurum ve kuruluşlardan devir-teslim almak,

c) Devir-teslim alınan malzemeyi tasnif etmek,

d) Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'na intikal eden arşiv malzemesini her türlü zararlı tesir ve unsurlardan korumak üzere gerekli tedbirleri almak, tahribe uğramış arşiv malzemesini aslına uygun olarak restore etmek, bütün bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için lâboratuvar, konservasyon ve restorasyon atölyesi kurmak,

e) Arşiv malzemesini, devletin, ilmin, gerçek ve tüzel kişilerin hizmetinde değerlendirmek için gerekli ilmî ve teknik hazırlıkları yapmak,

f) Araştırma taleplerini değerlendirmek, arşiv malzemesini araştırmacıların hizmetine sunmak,

g) Yeniden teşekkül etmekte olan arşivlik malzemeyi kontrol altına almak,

h) Kamu kurum ve kuruluşlarının arşivlerinde ayıklama, saklama ve imha işlemlerini denetlemek,

ı) Tespit edilmiş olan millî arşiv politikası esaslarının uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

i) Şube müdürlüklerinin çalışmalarını düzenlemek ve birbirleriyle olan münasebetlerini koordine etmek,

k) Önemli ve değerli arşiv malzemesinin tanıtılması için yayın faaliyetlerinde bulunmak,

l) Müze ve sergiler için tarihî, kültürel ve estetik değeri olan arşiv malzemesinden koleksiyonlar hazırlamak, arşiv müzesi kurmak ve sergiler açmak,

m) Yurt dışındaki Millî Mücadele, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhuriyet dönemlerine ait Türk tarihi ve kültürü ile ilgili arşiv belgelerinin kataloglarının ve örneklerinin temini hususunda çalışmalar yapmak,

n) Arşiv hizmetlerini kompüterize etmek, arşiv hizmetlerinde mekanografik metod ve tekniklerden yararlanmak,

YERLEŞİM

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; İvedik Caddesi, Numara: 59, 06180 Yenimahalle-Ankara adresinde bulunan Devlet Arşiv Sitesi'nde hizmet vermektedir. Daire Başkanlığı telefonu 344 16 46; Santral: 344 59 09; Faks: 315 10 00'dır.

Yaklaşık 108 bin m² lik bir yapı arsası ve 38.210 m² lik yapı toplam alanı üzerinde inşa edilmiş bulunan Devlet Arşiv Sitesi'nde, nükleer sığınak depolar ve normal depolar bulunmaktadır. Bütün depolarda, arşiv malzemesinin sağlıklı bir şekilde korunması için gerekli teknik tesisat projelendirilmiştir. Ayrıca, bütün depolarda CO₂ li yangın söndürme tesisatı ve elektronik kumanda sistemi de düşünülmüştür. Depolarda yanıcı yapı malzemesi ve aksamı kullanılmamıştır. Site'de ayrıca, her türlü teknik servislere, hizmet ünitelerine, kütüphane, sergi salonu, simultane imkânlı toplantı salonuna ve merkezî ısıtma sistemine yer verilmiştir.

Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Devlet Arşiv Sitesi'nin C 2 ve C 3 bölümlerinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Araştırma Salonu, Sitenin giriş katında bulunmaktadır. Araştırmacılar "Araştırma Salonu"ndaki müracaat eserlerinden, tasnifi tamamlanmış Cumhuriyet dönemi arşiv malzemesinden, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'na ait kataloglardan ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı koleksiyonunundan faydalanabilmektedirler. Araştırma Salonu'nun asma katında ise süreli yayınlar bulunmaktadır.

ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ VE GÖREVLERİ

Değerlendirme ve Kontrol Şube Müdürlüğü

Değerlendirme ve Kontrol Şube Müdürlüğü, kurum ve kuruluşlardan arşiv malzemesini, "Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uygun olarak devralır.

3473 sayılı "Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun" kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların arşivlerinde yapılacak ayıklama ve imha işlemlerinin mevzuata uygun olarak yapılmasını sağlar. Kurum ve kuruluşların arşivlerinde yapılan çalışmaları değerlendirir.

Tasnif Hizmetleri Şube Müdürlüğü

Tasnif Hizmetleri Şube Müdürlüğü, kurum ve kuruluşlardan devralınan arşiv malzemesinin aslı düzenlerini ve tasnife esas olacak kodlarını kontrol eder. Tasniflerde hata yapılmışsa, gerekli düzeltmeleri yapar ve arşiv malzemesini depolara yerleştirir.

Arşiv malzemesine ait bilgileri bilgisayara aktararak, araştırmacıların arşivden yararlanmaları için gerekli araştırma vasıtalarını hazırlar.

Kurum ve kuruluşlardan, Devlet Arşivi'ne devredilecek arşiv malzemesinin tasnifi konusunda, kurum ve kuruluşlara rehberlik hizmeti verir.

Araştırma Hizmetleri Şube Müdürlüğü

Araştırma Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'nda araştırma ve inceleme yapmak isteyen yerli ve yabancı araştırmacıların taleplerini inceler.

89/14269 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Devlet Arşivlerinde Araştırma veya İnceleme Yapmak İsteyen Türk veya Yabancı Uyruklu Gerçek veya Tüzel Kişilerin Tâbi Olacakları Esaslar" hükümleri çerçevesinde, araştırma ve rehberlik hizmeti verir. Araştırmacılarla ilgili kayıtları tutar.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde araştırma ve inceleme yapmak isteyen yerli ve yabancı araştırmacılar, 89/ 14269 sayılı Bakanlar Kurulu ekinde bulunan "Müracaat Formu"nu doldurarak talepte bulunurlar.

Araştırmacılara araştırma hizmetinin verilmesi yanında, kültürel ve estetik değeri olan arşiv malzemesini sergilemek, Cumhuriyet Arşivi'nde yapılan araştırmaların sonuçlarını toplayarak hizmete sunmak da, Şube Müdürlüğü'nün görevleri arasında bulunmaktadır.

Teknik Hizmetler Şube Müdürlüğü

Teknik Hizmetler Şube Müdürlüğü, arşiv malzemesini fizikî, kimyevî, mekanik, biyolojik ve benzeri tahrip unsurlarından ko-

rumak, tahrip olmuş malzemeyi aslına uygun olarak restore etmek ve arşiv malzemesinin kopyalarını çıkarmakla görevlidir.

PERSONEL

Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı Tasnif Hizmetleri Şube Müdürlüğü'nde 32 üniversite mezunu, 3 veri girişi elemanı; Değerlendirme ve Kontrol Şube Müdürlüğü'nde 17 üniversite mezunu, 1 veri girişi elemanı; Araştırma Hizmetleri Şube Müdürlüğü'nde 3 üniversite mezunu personel görev yapmaktadır. Bu personelin tamamı arşivcilik konusunda gerekli teorik ve uygulamalı eğitiminden geçmiş olup; yabancı dil, Osmanlıca ve bilgisayar kullanmasını da bilmektedirler.

CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI'NIN FAALİYETLERİ

Kurum ve Kuruluşların Arşiv Yönetmeliklerinin İncelenmesi

3473 sayılı Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşların arşiv yönetmeliklerinin "Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik"e uygun olup olmadığı incelenmektedir. Bu yönetmeliğe aykırı hüküm taşıyan yönetmeliklerin yürürlüğe konması önlenmekte; böylece kurum ve kuruluşların arşiv hizmetlerinin "Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uygun bir şekilde yürütülmesi sağlanmaktadır.

Kurum ve Kuruluşlardaki Arşiv Malzemesinin Tespiti Çalışmaları

3473 sayılı Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlara devlet arşiv hizmetleri konusunda rehberlik etmek, karşılaşılan problemlere çözümler getirmek, kurum ve kuruluşların arşiv düzenleme çalışmalarını değerlendirmek, ayıklama ve imha işlemlerinin daha sağlıklı yapılmasını sağlamak, arşiv malzemesi vasfını taşıyan belgeleri tespit ederek, bunların saklama süreleri sonunda sürekli ve düzenli olarak Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmesini temin maksadıyla arşiv malzemesinin tespiti çalışmaları sürdürülmektedir.

Kurumların elindeki saklama süresini tamamlayan arşiv malzemesi vasfını taşıyan belgelerin, “Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı’na devrinin yapılması için mükellef kurum ve kuruluşlarla gerekli temaslar sürdürülmektedir.

Kurum ve Kuruluş Arşivlerinin Denetlenmesi

Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı’nın uzman personeli tarafından, kurum ve kuruluşların arşiv çalışmaları yerinde denetlenmektedir. Denetim sonucunda hazırlanan raporda, görülen eksikliklerin giderilmesi istenmektedir.

Ayrıca, kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşların ayıklama ve imha işlemleri de denetlenmektedir.

Kurum ve kuruluşlardan, (3) ayda bir arşiv faaliyet raporları istenmekte; gelen raporlar değerlendirilerek, arşiv çalışmaları konusunda bilgi edinilmektedir. Faaliyet raporu göndermeyen kurum ve kuruluşlar ise yazılı olarak uyarılmaktadır.

Tasnif Çalışmaları

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı’nda, provenance (provönans) tasnif sistemi uygulanmaktadır. “Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik”in 24 üncü maddesine uygun olarak arşiv malzemesinin tasnifi yapılmaktadır.

Arşiv malzemesinin aidiyet ve fon bütünlüklerinin korunması, bilgisayar ortamına aktarılması, depo yerleşiminin yapılması, kısaca tasnifinin yapılabilmesi için de kurum ve kuruluşların Devlet Arşivi kodları tespit edilmiştir.

Tespit edilen kodlar, tasnif işlemlerinde, arşiv malzemesinin hizmete sunulmasında ve belgenin depodaki yerinin tespitinde kullanılmaktadır.

Diğer taraftan, Cumhuriyet Arşivi’ne intikal etmiş olup, tasnifi tamamlanmış fonlar araştırmacıların hizmetine sunulmuş bulunmaktadır.

Başbakanlık Kurum Arşivi İşlemlerinin Yürütülmesi

Başbakanlık hizmet birimlerinde işlemi biten arşivlik malzeme, Değerlendirme ve Kontrol Şube Müdürlüğü tarafından teslim alınarak, aslı düzenleri bozulmadan depoda birimlere ayrılan bölümlere yerleştirilmektedir.

Birimlerce bu belgelerin istenmesi halinde, belgeler ilgililere tutanakla teslim edilmekte veya aynı şekilde bunların fotokopileri verilmektedir.

Muhafazasına lüzum kalmayan evrak, ayıklama ve imha komisyonlarınca değerlendirilmektedir. Arşiv malzemesi vasfını taşıyan belgeler tasnif edilerek, depolara yerleştirilmektedir.

Eğitim Çalışmaları

Kurum ve kuruluşların arşiv hizmetlerinde görevli personelin eğitilmesi için 5-6 Eylül 1988 tarihlerinde I'inci, 2-27 Ekim 1989 tarihleri arasında II nci, 13-24 Aralık 1993 tarihleri arasında da "III üncü Kurumlararası Arşiv Hizmetleri Semineri" düzenlenmiştir.

Ayrıca, Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Başkanlığı tarafından düzenlenen arşiv ve dosyalama konusundaki kurslara Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün yetkili elemanları sıfatıyla eğitici olarak iştirak edilmektedir.

Kurum ve kuruluşların arşiv hizmetlerinde görevli personelinin yetiştirilmesi maksadıyla, bugüne kadar; 28 kurum ve kuruluş bünyesinde Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı personeli tarafından arşiv seminerleri düzenlenmiştir.

Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'na intikal eden eski harfli belgelerin tasnif ve transkripsiyonlarının sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için personele Osmanlıca dersleri verilmektedir.

Yayın Faaliyetleri

Kurum ve kuruluşların arşivlerinde çalışan personel ile üniversitelerin ilgili fakültelerinde açılan arşivcilik anabilim dallarının öğretim görevlileri ve öğrencileri, ayrıca; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü personelinin yararlanmaları ve hizmetiçi

eğitimlerinde kullanılmak üzere telif ve tercüme eserlerin, katalogların hazırlanması, yayımlanması ve dağıtımı faaliyetleri sürdürülmektedir.

CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI BİLGİ SİSTEMLERİ

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Data General MV 20000 bilgisayar donanımına sahiptir. Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı bilgi sisteminin program yazılımları, Başbakanlık Bilgi İşlem Başkanlığı elemanlarınca gerçekleştirilmektedir. Program yazılımları, arşivistlerin verdiği veriler çerçevesinde yapılmaktadır. Programların yazılımına 1991 yılında başlanmış olup, halen devam edilmektedir. Bu sistemin kullanılma amacı, Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemi arşiv malzemesine ait bilgileri bilgisayar ortamında saklamak ve bu bilgilerin yerli ve yabancı araştırmacıların hizmetine sunulmasında kolaylık temin etmektir.

Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'nda şu sistemler mevcuttur:

Devir-Teslim Sistemi

Cumhuriyet Arşivi'ne devredilen arşiv malzemesine ait bilgilerin yer aldığı sistemdir. Sistemin amacı, Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı'na hangi kurumdan, ne zaman ve ne kadar arşiv malzemesi geldiğinin tespitini yapmaktır. Bilgiler, malzeme devreden kurum koduna bağlı olarak kaydedilmekte, bilgilere erişim de kurum koduna bağlı olarak gerçekleştirilmektedir.

Temel Belge Sistemi

Arşiv malzemesinin özet ve diğer tanımlayıcı bilgilerinin yer aldığı belge bilgilerine ait veri tabanıdır. Sistemin program yazılımı bitmiş olup, veri girişleri devam etmektedir. Bu sistemde, belgenin yer numarası, özeti, tarihi, sayısı, varsa dosya numarası, belgenin dili, gizlilik derecesi, fizikî durumu, niteliği, ilgili olduğu kurum, sayfa adedi, belgede geçen şahıs adları, yer

adları, tüzel kuruluş adları, madde adları ve daha önceden belirlenmiş standart konu başlıkları kaydedilmektedir. Sistem arşivin temelini oluşturmaktadır. Bu sisteme kaydedilen bilgiler kullanılmak suretiyle, katalog, envanter ve diğer araştırma vasıtaları elde edilebilmektedir. Bilgisayar kullanılarak bilgiye erişim de temel belge sistemindeki bilgiler yardımıyla mümkün olabilmektedir.

Konu başlıkları programı, temel belge işlemlerine paralel olarak hazırlanmış bir sistemdir. Standart konu başlığı, belgelere verilecek konu başlıkları önceden tespit edilerek elde edilmektedir. Böylece bir konu için sürekli aynı konu başlığı kullanılmış olmaktadır.

Bilgi Erişim Sistemi

Bilgisayar ortamına aktarılmış olan verilere erişimi sağlayacak olan sistemdir. Temel belge sistemindeki belgelere erişim kurum koduna bağlı olarak;

Kurum

Kurum + Yer no

Kurum + Konu

Kurum + Konu + Tarih

Kurum + Konu + Tarih + Dil

Kurum + Konu + Tarih + Tür + İlgili kurum

Kurum + İlgili kurum

Kurum + Tarih

Kurum + Tarih + Sayı + Dosya

Kurum + Fizikî durum + Tür

Kurum + İlgili kurum + Konu

bilgi alanlarından; kurum koduna bağlı olmadan bütün arşiv fonlarında konu, özet, indeks, konu + yıl, konu + indekslerden, arşiv hizmetlerine yönelik olarak da, ayrıca özel sorgulamalar yapılabilmektedir.

Bilgi erişim sistemi, arşivde yapılacak araştırmalarda katalogları kullanmadan, kısa bir süre içinde belgelere erişimi sağlamaktadır.

Araştırmacılar Sistemi

Arşivde araştırma yapmak isteyen kişilerin kimlik bilgilerinin bulunduğu sistemdir. Bu sistem sayesinde, arşivde kimlerin, ne zaman ve hangi konularda araştırma yaptıkları takip edilebilmektedir. Araştırmacı bir önceki araştırmasında taahhütlerine uymamış ise, buradaki bilgilere göre araştırma isteği değerlendirilmektedir.

Belge Kullanım Sistemi

Araştırma sırasında kullanılan arşiv belgesine ve araştırmacı bilgilerine ait sistemdir. Sistemin amacı, araştırma sırasında belgelerin takibini yapmak ve belgelerin kayba uğramasını önlemektir.

Arşiv Depo Sistemi

Arşiv depolarının durumunu gösteren, hangi depoda, hangi kuruma ait belgelerin bulunduğu kaydedildiği sistemdir. 125 km. raf uzunluğuna sahip, Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı arşiv depolarının hangi rafında, hangi kurumlara ait belgelerin bulunduğu; başka bir deyişle hangi kurumlara ait evrağın hangi depoda olduğu bu sistem yardımıyla kolayca bilinmektedir.

Teşkilât Yapıları Sistemi

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne arşiv malzemesi devre-decek olan kurumlara ait bilgilerin yer aldığı sistemdir. Bu sistemde kurumların kodları, adresleri, tarihçeleri kaydedilmiştir. Arşivlerde belge bütünlüğünü korumak için belge gönderen kurumların geçmişteki teşkilât yapılarının ne olduğunun, hangi dairelerinin, hangi konularda hizmet verdiğinin bilinmesi yapılacak araştırmalarda büyük önem taşımaktadır.

Teknik Hizmetler Sistemi

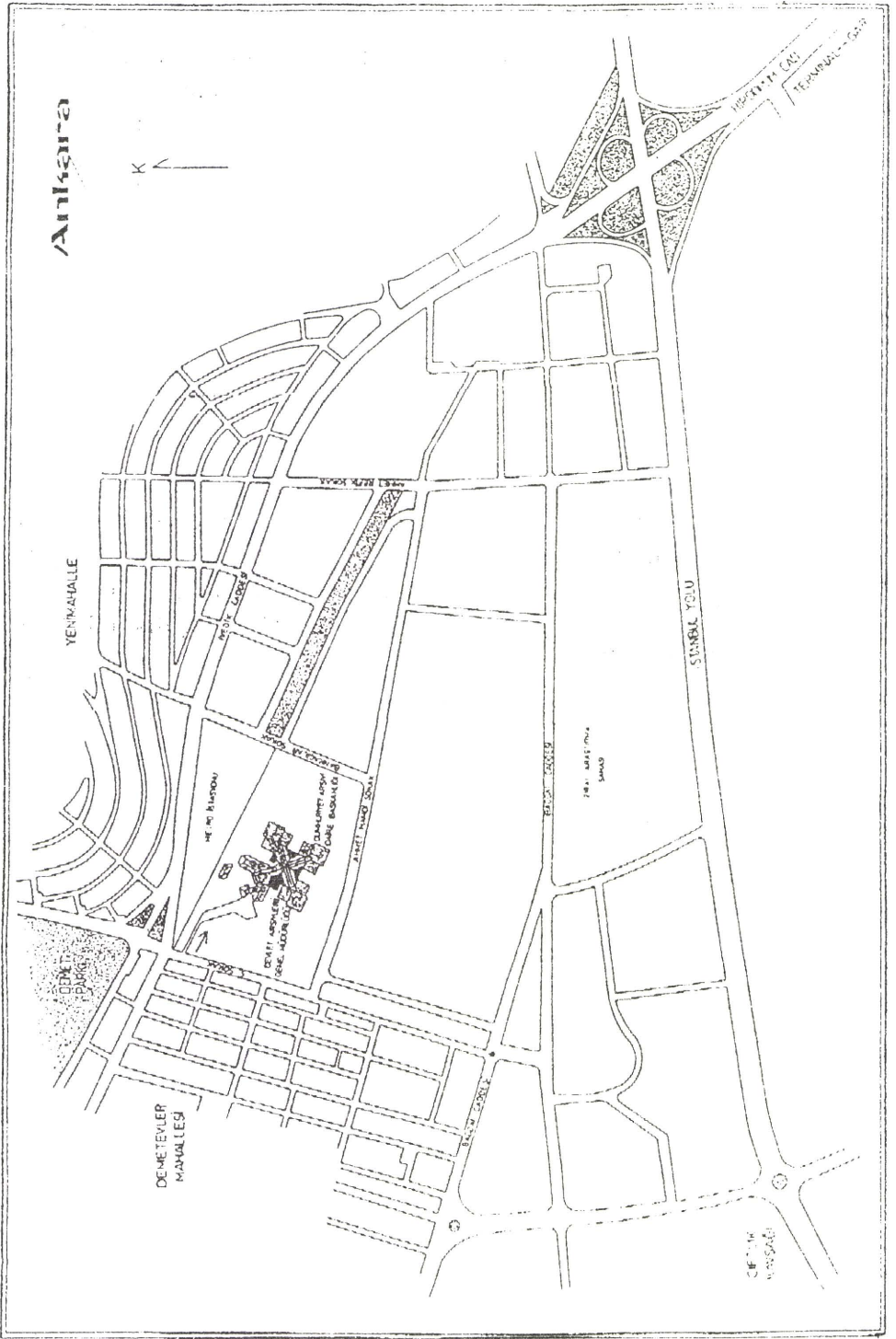
Arşiv malzemesine yapılan veya yapılacak restorasyon işlemlerinin takip edildiği sistemdir. Bu veri tabanı ile hangi belgelerin restorasyona ihtiyacı olduğu, hangi belgelerin restore edildiği, bunların ne gibi işlemlere tâbi tutulduğu takip edilecektir. Bu sistemle ilgili programlar henüz hazırlanmamıştır.

Ayıklama İmha Sistemi

Cumhuriyet Arşivi'nde ayıklama ve imhası yapılan malzemelerin listelerinin tutulduğu, Başbakanlığa ait hizmet birimlerinde hangi yıllarda, hangi tür malzemenin ayıklanıp imha edildiğine ait bilgilerin kaydedildiği sistemdir.

Denetleme Raporları Sistemi

Kurum ve kuruluşların arşivlerinin denetlenmesi sonucu elde edilen bilgilerin kaydedildiği sistemdir. Bu sistemde, denetlemesi yapılan kurum, kurum arşivi, birim arşivi, arşiv malzemesi, arşivlik malzeme, personel, yer durumu ve benzeri bilgiler kaydedilmekte, böylelikle kurum arşivlerine yönelik çalışmalar da bilgisayarlar aracılığıyla takip edilebilmektedir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINLARI

- *Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personeli hizmetiçi eğitimi ders notları, İstanbul, 5 Ekim - 3 Aralık 1992.- İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXII, 409 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayın nu. 1)*
- *Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (Rehber). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - X, 91 s.: rnk. res. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayın nu. 2)*

Eser, Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Arapça olmak üzere dört dilde hazırlanmıştır.

- *Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü III. Kurumlararası Arşiv Hizmetleri Semineri ders notları, Ankara, 13 - 24 Aralık 1993. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XVII, 345 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayın nu. 3)*

OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI
YAYINLARI

- *Atatürk ile ilgili arşiv belgeleri (1911-1921 tarihleri arasına ait 106 belge). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1982. - XII, 206 s. - (T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın no: 1 - Gn. no. 060)*
- *Osmanlı fermanları = Ottoman fermans. - İstanbul: Seçil Ofset, 1992. - 208 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 2)*
- *Osmanlı Devleti ile Kafkasya, Türkistan ve Kırım Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dair arşiv belgeleri (1687-1908 yılları arası). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XLVII, 240, 197 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 3)*

- *Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, I (1578-1914).* - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVIII, 427 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 4)
- *Başbakanlık Osmanlı Arşivi rehberi.* - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVI, 634 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 5)
- *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı çalışmalarında uyulacak imlâ usûl ve esasları.* - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VI, 153 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 6)
- *Bosna - Hersek ile ilgili arşiv belgeleri (1516 - 1919).* - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVIII, 685 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 7)
- *Başbakanlık Osmanlı Arşivi tasnif talimatnamesi.* - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XIII, 169 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 8)
- *Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, II (1575-1918).* - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XX, 483 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 9)
- *Reychman, Jan - Ananiasz Zajaczkowski. Osmanlı - Türk diplomatikası el kitabı = Handbook of Ottoman - Turkish diplomatics / gnlş. İng. çev. Andrew S. Ehrenkreutz, çev. Mehmet Fethi Atay.* - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXIV, 257 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 10)
- *Musul - Kerkük ile ilgili arşiv belgeleri (1525-1919).* - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XXXVI, 734 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)

- 3 numaralı mühimme defteri (966-968/1558-1560): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - 570 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 12)
- 3 numaralı mühimme defteri (966-968/1558-1560): Özet ve transkripsiyon. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - LIX, 816 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 12)
- 438 numaralı muhasebe-i vilayet-i Anadolu defteri (937/1530) I.: Kütahya, Karahisar-i Sahip, Sultanönü, Hâmid ve Ankara Livaları: Dizin ve tıpkıbasım.-Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XXII, 108, 209 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 13)
- Osmanlı belgelerinde Ermeniler (1915-1920). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - XXXIX, 627 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 14)
- Hüseyin Nâzım Paşa. Ermeni olayları tarihi. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - 2 c. (LXIV, 463, 543 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)
- Tanzimat öncesi merkez evrakının tasnif klavuzu ve belge örnekleri. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XIV, 632 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)

CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI

YAYINLARI

- Devlet Arşiv Sitesi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1977. -11 s.: 19 plânş.
- Arşiv ve arşivcilik bibliyografyası (Türkçe ve yabancı dillerde yayınlanmış kaynaklar) / haz. İsmet Binark. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1979. - LXXIX, 285 s. - (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 2 - Gn. no. 042)
- Binark, İsmet. Arşiv ve arşivcilik bilgileri - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1980. - XXIV, 245 s. - (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 3 - Gn. no. 049)

- *Başbakanlık Devlet Arşiv Sitesi "Cumhuriyet Arşivi"nin açılışı, 29 Ekim 1988. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1989. - 16 s.: 24 plânş. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 4)*
- *Kurumlararası Arşivcilik ve Dokümantasyon Semineri (2-27 Ekim 1989: Ankara). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1989. - 2 c.(190; 50 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın no. 5)*
- c. 1 : *Arşiv tebliğleri,*
- c. 2 : *Dokümantasyon tebliğleri.*
- *Kathpalia, Yash Pal. Arşiv malzemesinin korunması ve restorasyonu / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1990. - XLVII, 219 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 6)*
- *Benoit, Gérard - Danièle Neirinck. Endüstriyel ve tropikal ülkelerin arşiv binalarında en ekonomik korunma metod ve vasıtaları / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1990. - IX, 59 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 8)*
- *Roper, Michael. Arşiv ve belge yönetimi ile ilgili millî standartlar rehberi - RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XIV, 87 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 9)*
- *Cook, Michael. Arşiv otomasyonuna giriş - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XVI, 81 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 10)*
- *Binark, İsmet. Cumhuriyet döneminde arşiv hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda yapılmış çalışmalar ve Cumhuriyet Arşivi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - 46 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 11)*
- *Delmas, B. Arşivler / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XIV, 136 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 12)*

- Rhoads, B. James. Milli enformasyon sistemlerinde arşiv ve belge yönetiminin rolü - bir RAMP çalışması / çev. Gül Atay. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - IX, 81 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 13)
- Binark, İsmet. Türk arşivlerinin kısa tarihçesi, önem ve değeri, arşiv hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda yapılmış çalışmalar. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - 17 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 14)
- 25-26 Eylül 1991 tarihlerinde Belgrad'da toplanan "Balkan Ülkeleri Milli Arşiv Direktörleri Toplantısı"na sunulan tebliğdir. Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmıştır.
- Milletlerarası Arşiv Kongresi (12.: 6-11 Eylül 1992: Montreal). XII. Milletlerarası Arşiv Kongresi, 6-11 Eylül 1992, Montreal: Sunulan tebliğler - I. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VII, 45 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)
- Milletlerarası Arşiv Kongresi (12.: 6-11 Eylül 1992: Montreal). XII. Milletlerarası Arşiv Kongresi, 6-11 Eylül 1992, Montreal: Sunulan tebliğler - II. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - 63 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)
- Schellenberg, T.R. Arşiv idaresi / çev. Necla İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - VII, 286 s.; 9 şekil. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 17)
- Clements, D.W.G. - D.L. Thomas. Arşiv belgelerinin korunması konusunda temel bilgiler - bir RAMP çalışması / çev. Necla Olsa. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XIV, 29 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 18)
- Bulgaristan'a satılan evrak ve Cumhuriyet dönemi arşiv çalışmaları. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXV, 604 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 19)
- Macar asıllı Türk tarihçisi ve arşivist Lajos Fekete'nin arşivciliğimizdeki yeri. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XV, 221 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 20)

- Roper, Michael. Koruma ve konservasyon servisinin plânlanması, teçhizatlandırılması ve personel istihdamı - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin, Neclâ Büyükkırcalı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XVI, 89 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı rehberi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - VIII, 13, 7 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 22)

DOKÜMANTASYON DAİRE BAŞKANLIĞI

YAYINLARI

- Enformasyon Bülteni (iki aylık). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Mayıs 1989-...

İlk dört sayı "Duyuru Bülteni" adı ile yayınlanmıştır.

- Basında Körfez Savaşı sonrası gelişmeler - bibliyografik tarama - (makale, yorum ve haberler). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1990-... (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 1/16)

1-10. sayılar "Basında Körfez Bunalımı" adı ile yayınlanmıştır.

- Türkiye - Avrupa Topluluğu bibliyografyası (1957-1990) = Turkey- European Community bibliography (1957-1990). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1990. - XLVII, 837 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 2)

- Basında dış Türkler - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1990. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XVIII, 222 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 3)

- Basında dış Türkler - bibliyografya - II (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1991. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XVIII, 229 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 4)

- Türkiye dışındaki Türkler bibliyografyası = A Bibliography of Turks out of Turkey. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - 2 c. (LXV, 1379 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 5)

c. 1 : Genel / Altay - Sibiry Türkleri / Batı Türkleri,

c. 2 : Doğu Avrupa Türkleri / Türkistan Türkleri.

- İç ve dış basında Karabağ olayları I - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 30 Nisan 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VI, 88 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın no. 6/1)

- İç ve dış basında Karabağ olayları II - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Mayıs - 30 Haziran 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VII, 75 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın no. 6/2)

- Türkiye - Avrupa Topluluğu bibliyografyası II (1990-1992) = Turkey - European Community bibliography II (1990-1992). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XXXIII, 150 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 7)

- Bosna - Hersek bibliyografyası = Bosnia - Herzegovina bibliography. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XLVI, 410 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 8)

- Basında dış Türkler - bibliyografya - III (Makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XII, 506 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 9)

- Türkiye dışındaki Türk vatandaşları bibliyografyası = A Bibliography of Turkish citizens out of Turkey. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXIX, 187 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 10)

- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı rehberi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - III, 6, 7 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)